

Andrijana Đumlan-Cetin

KINEZIOLOŠKA EDUKACIJA UČENIKA S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU

1. UVOD

Učenik s teškoćama u razvoju učenik je čije sposobnosti u međudjelovanju s čimbenicima iz okoline ograničavaju njegovo puno, učinkovito i ravnopravno sudjelovanje u odgojno-obrazovnom procesu s ostalim učenicima, a proizlaze iz tjelesnih, mentalnih, intelektualnih, osjetilnih oštećenja i poremećaja funkcija, kombinacija više vrsta gore navedenih oštećenja i poremećaja. Nakon 24 godine donesen je novi Pravilnik o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju (Narodne novine, 24/15) koji je stupio na snagu 12. ožujka 2015. godine. Za učenike s teškoćama u razvoju uvodi niz novina. Temelji se nadzakonskim aktom Konvencija UN o pravima osoba s invaliditetom (Nn, br. 6/07, 3/08 i 5/08), Zakonom o suzbijanju diskriminacije (Nn 85/08) i Strategijom obrazovanja, znanosti i tehnologije (Nn, 124/14).

Glavna načela odgoja i obrazovanja učenika s teškoćama su: prihvaćanje različitosti, prihvaćanje osobitosti individualnog razvoja, osiguranje uvjete i potpore, izjednačavanje mogućnosti, osiguranje školovanja što bližeg mjestu stanovanja.

2. KONVENCIJA UN-A

Ističe se opće načelo za provedbu svih prava djece s teškoćama. Poštivanje razvojnih sposobnosti djece s teškoćama u razvoju je opće načelo Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom mogu imati pristup uključujućem, kvalitetnom i besplatnom osnovnom i srednjem obrazovanju u zajednicama u kojima žive.

Mogu imati razumnu prilagodbu individualnim potrebama, trebaju dobiti potrebnu pomoć kako bi se olakšalo djelotvorno obrazovanje unutar obrazovnog sustava. Trebaju im se pružati djelotvorne individualizirane mjere potpore u akademskom i socijalnom razvoju.

2.1. Zakon o suzbijanju diskriminacije

Određuje da je moguća diskriminacija i na osnovi zdravstvenog stanja i invaliditeta. To je izravna i neizravna diskriminacija. On također određuje što je razumna prilagodba i kad ona postaje diskriminacija ako se ne provede.

2.2. Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije

U dijelu o radu s učenicima s teškoćama govori da je obrazovni sustav utemeljen na jednakim obrazovnim prilikama tj. sustavu podrške djeci usmjeren na zadovoljavanje specifičnih potreba svakog djeteta (podrška u učenju, psihološka podrška, karijerno savjetovanje i dodatne specifične oblike podrškedjeci i učenicima s teškoćama).

2.3. Zakon o osnovnom odgoju i obrazovanju

Kaže između ostalog da se odgoj i obrazovanje u osnovnoj i srednjoj školi temelji na jednakosti obrazovnih šansi za sve učenike prema njihovim sposobnostima.

2.4. Nacionalni okvirni kurikulum

Govori o uvažavanju odgojno-obrazovnih potreba svakog djeteta, učenika i odrasle osobe, napose onih koji su izloženi marginalizaciji i isključenosti. Promiče odgoj i obrazovanje usmjereno na dijete i učenika (prilagođavanje, odabir i primjenu odgojno-obrazovnih oblika, planiranje i pripremu školskog i nastavnog rada te pružanje pomoći djeci i učenicima s teškoćama i senzibiliziranje ostale djece i učenika za njihove potrebe, pružanje pomoći i suradnju).

3. PROGRAMSKA POTPORA UČENICIMA S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU

Programsku potporu učenicima s teškoćama u razvoju čine vrste primjerenih programa, dodatne odgojno-obrazovne i rehabilitacijske potpore te privremeni oblici odgoja i obrazovanja. Vrste primjerenog odgoja i obrazovanja redoviti su: program uz individualizirane postupke, redoviti program uz prilagodbu sadržaja i individualizirane postupke, posebni program uz individualizirane postupke te posebni programi za stjecanje kompetencija u aktivnostima svakodnevnog života i rada uz individualizirane postupke. Oni se mogu ostvarivati u redovitom razrednom odjelu, dijelom u redovitom, a dijelom u posebnom razrednom odjelu, posebnom razrednom odjelu te odgojno-obrazovnoj skupini. Dodatni odgojno-obrazovni i rehabilitacijski programi su program edukacijsko-rehabilitacijskog postupka, program produženog stručnog postupka i rehabilitacijski program. Privremeni oblici odgoja i obrazovanja su nastava u kući, nastava u zdravstvenoj ustanovi i nastava na daljinu.

3.1. Profesionalna potpora

Profesionalnu potporu u školovanju učenika provode: učitelji/nastavnici osposobljeni i educirani za rad s učenicima s teškoćama u razvoju (među kojima su i učitelji, nastavnici tjelesne i zdravstvene kulture, kineziterapeuti), nastavnici/odgajatelji osposobljeni i educirani za rad s učenicima s teškoćama u razvoju u učeničkim domovima, stručnjaci edukacijsko-rehabilitacijskoga profila (edukacijski rehabilitator, logoped, socijalni pedagog), stručni suradnici škole, nadležni školski liječnik, stručnjaci zavoda za zapošljavanje i drugi stručnjaci iz ustanova socijalne skrbi, zdravstvenih ustanova te drugih specijaliziranih ustanova, savjetnici agencija nadležnih za odgoj i obrazovanje, stručni timovi, centri potpore, pomoćnici u nastavi ili stručni komunikacijski posrednici, stručnjaci iz civilnoga sektora uz odobrenje nadležnog Ministarstva.

3.2. Orijentacijska lista oštećenja

Vrste teškoća su:

1. Oštećenja vida (sljepoća, slabovidnost)
2. Oštećenja sluha (gluhoća, naglušost)
3. Oštećenja jezično-govorne-glasovne komunikacije i specifične teškoće u učenju (poremećaji jezično-govorne glasovne komunikacije, specifične teškoće u učenju)
4. Oštećenja organa i organskih sustava (oštećenja mišićno-koštanoga sustava, oštećenja središnjega živčanog sustava, oštećenja perifernoga živčanog sustava, oštećenja drugih sustava)
5. Intelektualne teškoće (laka intelektualna teškoća, umjerena intelektualna teškoća, teža intelektualna teškoća, teška intelektualna teškoća)
6. Poremećaji u ponašanju i oštećenja mentalnog zdravlja (organski, uključujući simptomatski mentalni poremećaj, poremećaji raspoloženja, neurotski poremećaji, poremećaji vezani uz stres i somatiformni, shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji, poremećaji iz autističnoga spektra, poremećaji aktivnosti i pažnje, poremećaji u ponašanju i osjećanju)
7. Postojanje više vrsta teškoća u psihofizičkom razvoju

4. ZAKLJUČAK

Sve ove navedene promjene trebale bi pomoći djeci i učenicima s teškoćama u razvoju da se obrazuju bolje, lakše i primjerenije u odnosu na njihove razvojne teškoće i bolesti. Učitelji i nastavnici tjelesne i zdravstvene kulture te kineziterapeuti također čine bitan dio odgojno-obrazovnog kadra koji sudjeluju u ovim velikim promjenama.

5. LITERATURA

1. Cimperman R., Pravilnik obavijest ŽSV, 27.05.2015.
2. Konvencija UN o pravima osoba s invaliditetom (NN, 6/07, 3/08 i 5/08)
3. Nacionalni okvirni kurikulum (2011)
4. Pravilnik o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju (NN, 24/2015)
5. Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije (NN, 124/14)
6. Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (NN, 87/2008, 86/2009, 92/2010., 105/2010, 90/2011, 5/2012, 16/2012, 86/2012, 126/2012, 94/2013,152/2014)
7. Zakon o suzbijanju diskriminacije (NN, 85/08)